

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Possit ad Ordines dispensare cum sodomitis de nefario
crimine conuictis? Allegatio XLIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

res, quos refert, & sequitur Nicol. Garcia dict. cap. 8. numer. 44. ac Ordines suscipere ecclesiasticos vetitos esse probant tex. in dict. cap. infames, cap. final. §. 1. distinct. cap. accusatum, de Simon. v. nal. dict. cap. 10. numer. 3. Nicol. Garcia, dict. cap. 8. numer. 5. Beller. dict. tit. de discipl. cleric. §. 10. à numer. 1. Campan. dict. rub. 11. cap. 18. à numer. 1.

30 Circa tamen eorum dispensationes, quod est nostræ alleg. principale quaesitum, advertendum quod in infamia iuris, & in irregularitate, quæ ex ipsa procedit, solus Papa dispensat, in illa vero, quæ nascitur ex infamia facti, qualis est, quæ nascitur ex crimine aliquo notorio Episcopus dispensare valet, ut post Nau. in man. cap. 27. numer. 204. resoluit Fr. Ludov. Miranda in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 5. conclus. 1.

31 Item infamia potest auferri per Episcopum dispensantem super delicto, ad quod sua facultas extenditur (ut quod non est gravius adulterio) directe enim dispensando in delicto, indirecte etiam, & accessorie debet infamiam inde confurgentem abolere: ita v. golin. dict. cap. 60. §. 5. numer. 3. Anula de censur. par. 7. disputat. 4. dub. 6. Bonacina cod. tract. disputat. 7. q. 5. punct. 1. pun. 6. vers. tertio, Henríquez dict. cap. 5. §. 3. in fine, ubi etiam tenet quod superueniente hac iuris infamia dispensat Episcopus, ut retineat vltim Ordinum, & beneficia, non autem, ut de nouo obtineat.

S V M M A R I V M.

- 1 Sodomie crimen quare dicatur vitium nefandum.
- 2 Sodomitæ omnes mortui fuerunt in illa nocte, qua Christus Redemptor Noster ex Virgine Maria natus est, & cum illis Virgilius Poeta celebratissimus.
- 3 Caluinus hæreticus, Aristoteles, & alij Philosophi, excepto Platone, sodomitæ fuerunt.
- 4 Vitium hoc quare contra naturam dicatur.
- 5 Peccatum est grauissimum, turpissimum, abominabile, & perexosum.
- 6 Sodomitæ igne comburuntur.
- 7 Bona eorum confiscantur.
- 8 Infames fiunt.
- 9 Testandi facultatem amittunt, etiamsi non essent condemnati, vel post mortem opponatur.
- 10 Sodomitæ puniuntur etiamsi non constet de corpore delicti.
- 11 Quilibet ad eum accusandum admittitur.
- 12 Aetas tenera delinquentis non excusat à pœna criminis sodomitæ.
- 13 Minor sodomitæ arbitrio iudicij puniendus.
- 14 Credendum non est asserenti aliquem secum voluisse committere hoc crimen.
- 15 Minoris dictum attestantis se de hoc crimine attentatum, non facit indicium contra attentatorem, nisi concurrentibus alijs adminiculis.
- 16 Puero affirmanti se esse sodomitatum in nullo creditur.
- 17 Meretrici affirmanti se esse sodomitatam, vel de hoc crimine attentatam, non creditur.
- 18 Vxorì attestanti se à viro sodomitatam non creditur.
- 19 Testis absque citatione partis in hoc crimine recipi potest.
- 20 Testibus singularibus deponentibus ex actibus singularibus cum alijs adminiculis proceditur in Hispania contra sodomitæ ad pœnam ordinariam.
- 21 Clerici hoc nefandum crimen committentes, quas pœnas incurrant.
- 22 Pœna contra clericos hoc crimen committentes à Pio

v. inflata non comprehendunt exercentes vitium bestialitatis.

23 Comprehendunt non solum clericos masculorum concubitores, sed etiam illos, qui muliere retro abutuntur.

24 Comprehendunt tantum peccatum hoc in sua specie consumentes, non vero pollutionem extraordinariam, seu extra vias exercentes.

25 Comprehendunt etiam illud ex usu continuato committentes.

26 Comprehendunt notorium tantum, non vero occultum exercentem.

27 Clericus propter huius criminis atrocitatem quamdiu illud est occultum, nullam incurrit suspensionem, aut irregularitatem.

28 Ordinari potest sodomitæ, & beneficium acquirere si occultum sit crimen, & nondum fuerit deductum in iudicium.

29 Beneficijs licet ipso iure priuentur vitium hoc committentes per dict. Bullam Pij v. tamen ea retinere possunt quousque sententia declaratoria intercedat.

30 Episcopi cum conuictis de crimine nefando, & indicio condemnatis, nullo modo possunt dispensare.

31 Confessarij quomodo procurare debeant, ut tam abominabile vitium omnino extirpetur.

EPISCOPVS AN POSSIT ad Ordines dispensare cum sodomitis de nefario crimine conuictis?

ALLEGATIO XLIV.

- 1 Sodomie crimen vitij nefandi nomen fortitum est, eo quod nec fari quidem de eo liceat, in tantum quod diabolus fugit quando huiusmodi crimen committitur, ut allert Aflut. in Confut. Neapol. lib. 3. rub. 42. numer. 11. & memorabile est illud quod scribit D. Hieronym. super Isaiam, & Job.
- 2 Quod in illa nocte, in qua Christus Redemptor noster ex Virgine Maria natus est, omnes sodomitæ mortui fuerunt, & cum illis Virgilius celebratissimus Poeta, qui, ut fertur, illo morbo laborabat, tradunt ex Bern. Bonacos, & alijs Censul. communium contra communes quæst. 248. numer. 10. Salzged. ad Bernard. in pract. cap. 89. in princ. in nouiss. edit. di. avi. Alter. de censur. tit. 2. disput. 15. cap. 3. vers. tertio, & nouissime Eorinan. do Valle de Moura de incantat. & en salus scilicet. 3. cap. 4. numer. 13.
- 3 Vbi num. 76. dicit quod Caluinus, Aristoteles, & alij Philosophi totius naturalis, & moralis præcipui in gentilitate magistri sodomitæ fuerunt, excepto Platone, qui amore veritatis contemplanda, abstinnuit ab omni delectatione venerca.
- 4 Et per antonomasiam dicitur hoc crimen contra naturam, quia non solum est cōtra naturam hominum, sed etiam contra genericam, ut dicit Otter in interpret. cap. fin. de consuet. numer. 8.
- 5 Turpissimum, & grauissimum est peccatum hoc, abominabile, & perexosum, ut patet tum ex D. Paulo ad Roman. 1. tum ex grauissimis pœnis à iure civili inductis in l. cum vir C. de adulter. ubi horribiliter, verbis tamen elegantibus, Imperator loquutus est, & in Aut. ut non luxurientur homines, culat. 6. licet enim ille text. in dict. l. cum vir videatur imponere pœnam gladii, id est, amputationis capitis, tamen de consuetudine est quod sodomitæ igne comburantur, prout tenent Gomez l. 80. Tauri. num. 32.

ad fin. *Clar. §. sodomia numer. 2. Menoch. de arbitrar. casu 286. à numer. 2. Farin. in praxi crimin. quest. 148. numer. 1. & 4. Azgr. institut. moral. par. 3. lib. 3. cap. 19. in princ. Modernus de iurisd. par. 2. c. 2. a n. 5. Aloys. Ricci. in praxi fore. eccles. resolut. 302. numer. 1. Emman. do palle d. sect. 3. cap. 1. num. 18. Salzed. d. cap. 80. addit. 1. vers. fuit temp. & disponit. Ordin. Regia Lusit. lib. 5. titul. 13. in princip. ibi seia quemado, & apud Hispanos l. 1. tit. 21. lib. 8. noua recop.*

7. Eorumque omnia bona confiscantur, *Gom. dict. l. 80. Tauri numer. 31. in fine. Menoch. dict. casu 286. numer. 9. Pereg. de iure sisci lib. 5. tit. 1. num. 169. Farin. dict. 148. numer. 12. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarrae lib. 2. titul. 21. l. unica numer. 31. ubi cum Salzedo intelligit de bonis, quae tempore commissi criminis habebat, & non de post acquisitis.*

8. Fiunt etiam infames *Donell. comment. iuris Civilis lib. 18. cap. 7. col. 1. Farinac. dict. quest. 148. numer. 11. Cardos in praxi iudicum verbo sodomia num. 8.*

9. Et amittunt testandi facultatem, *Dee. in l. 1. numer. 8. C. de secundis nupt. Con. in Clem. si furiosus pa. 1. §. 1. numer. 6. colum. 4. Guilhelm. in cap. Raimundus verbo mortuus numer. 139. Menoch. de arbit. casu 286. numer. 10. & casu 360. numer. 59. & 60. Auen. ad l. 4. Tauri gloss. 7. numer. 16. Farin. dict. quest. 148. num. 16. Armendar. ubi proxime numer. 32. Et procedere etiam non esset condemnatus dicit *Francisc. Marc. Delphin. decis. 892. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. par. 1. collect. 184. in fine, & licet mortuus ex Farin. in praxi crimin. par. 1. quest. 10. numer. 44. resoluit Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 11. capit. 22. numer. 4.**

10. Sodomita punitur etiam si non constet de corpore delicti, *Plot. consil. 132. num. 22. volum. 1. inter consil. criminalia, Baiard. ad Clar. §. sodomia num. 12. quos refert, & sequitur Armendar. ubi supra num. 26.*

11. Et quilibet admittitur ad accusandum l. 2. tit. 21. part. 7. ubi *Greg. Lop.*

12. Nec tenera aetas delinquentis excusat à poena criminis sodomiae *Baiard. ad Clar. §. sodomia num. 13.*

13. Nam Senatus Pedam. solet tam agentes, quam patientes, quando excedunt 20 annos, ad mortem damnare teste *Thefan. filio in addit. ad decis. 161. quem refert Aloys. Ricci. p. 5. collect. 1877. iudicis tamen arbitrio minor est puniendus, Menoch. de arbit. casu 286. num. 19. Farin. in praxi crimin. quest. 92. nu. 83. cum seqq. & quest. 148. num. 76. & consil. 33. num. 15. Hortens. Causalcan. de brachio Regio p. 4. num. 79. litt. E. Causalcan. lib. 7. decis. 13.*

14. Bene verum est non esse credendum ei, qui affirmet aliquem secundum voluisse committere hoc crimen *Aym. consil. 41. Baiard. ubi supra num. 15. Arm. ubi supra num. 28. ubi etiam dicit non esse dandam fidem famae concordati cum depositione talis, quia potuit habere originem ab eo affirmante.*

15. Nec dictum minoris attestantis se de hoc crimine attentatum fuisse facit indicium contra attentatorem, nisi concurrentibus aliis indiciis, & coniecturis, *Trimis. Penetia decis. 14. par. 2. Martia Pisana decis. 138. Guaspar. Theaur. Taurin. decis. 35. Prui. decis. 157. Marc. Anton. Gemm. in praxi. Archiepiscop. cap. 67. numer. 2.*

16. Nec etiam creditur in aliquo puero affirmanti se esse sodomitatum, *Gramant. decis. 14. Baiard. ubi supra num. 3. Causalcan. consil. 109.*

17. Nec ipsi meretrici tale dicenti *Decian. consil. 83. per totum, quem refert Armendar. ubi supra num. 28. in fine.*

18. Nec denique uxori dicenti se à viro sodomitam, *Hortens. Causalcan. de brachio Regio par. 1. num. 282. vers. in summa.*

19. In probatione huius criminis testis recipi potest absque citatione partis, *Suar. de Paz in praxi tom. 1. temp. 8. num. 55. fol. nubi 64. Salzedo ad Bernard. cap. 88. alias 89. incip. nefandi criminis, vers. & in sodomia, Per auditum non probatur Cassan. in consuetud. Burgund. rubr. 1. tit. des iustices num. 56. fol. 66. Hippol. consil. 28. numer. 4. & 5.*

20. Ex pragmatica anni 1598. edita Matritij testibus singularibus deponentibus ex actibus singularibus cum aliis probationibus, vel adminiculis proceditur in Hispania contra sodomitas ad condemnationem poenae ordinariae, refert *Ignat. de vlt. in sct. responsor. resp. 9. num. 40.*

21. Clerici de iure communi tam dirum nefas exercentes à Clero sunt eiiciendi, vel ad agendam poenitentiam in Monasteriis detinendi, cap. Clerici de excessu. Pralat. Bernard. & Salzedo in praxi. cap. 88. Clar. §. sodomia numer. 5. Armendar. ubi supra numer. 29. Rigidius tamen contra eos procedendum iussit *Pius 7. in Constit. 20. incip. harendum, sub his verbis. Omnes, & quoscunque presbyteros, & alios cler. sec. & Regulares cuiuscunque gradus, & dignitatis tam dirum nefas exercentes omni priuilegio clericali, omnique officio, dignitate, & beneficio ecclesiastico praesentis Canonis auctoritate priuamus.*

22. DIRVM NEFAS, Non comprehendit exercentes vitium bestialitatis, saltem quoad poenas ipso iure impositas, nam licet sit crimen grauissimum, & contra naturam, & grauius sodomia, non est sodomia, sed species distincta à sodomia: ita *Nicol. Garc. de benef. par. 11. cap. 10. num. 204. contra Fr. Emman. in sum. tom. 1. co. p. 208. num. 2. Preft. de Augu. in addit. ad summam Bullarj, verbo sodomia ampl. 2. Farin. dict. quest. 148. numer. 47.*

23. Comprehendit tamen non solum clericos masculorum concubitores sed etiam illos, qui mulieres retro abutuntur *Aloys. Ricci. in praxi fore. eccles. decis. 352. in 1. edit. & resolut. 302. num. 2. in 2. edit. & in collect. decis. p. 5. collect. 1877. dub. 1. Farin. dict. quest. 148. sub nu. 36. Campan. in diuers. iuris Canon. rub. 11. cap. 22. num. 17. Proffer de Augustino dict. verbo sodomia in princip. Nicol. Garcia dict. cap. 10. num. 207. Menoch. casu 286. numer. 5.*

24. Aduerte seroper ad inquirendas poenas in dict. Bulla constitutas necessarium esse, ut peccatum sit in sua specie consummatum, non enim sufficit quilibet pollutio, vel immunditia cum aliquo nisi intercedat coitus intra vas ordinarium illius delicti, in quo delictum consumatur: ita *Regolin. de irregul. cap. 43. Suar. tom. 5. di. spuat. 31. sect. 4. numer. 21. & alij quos refert, & sequitur Bonacina de magno sacramento Matrimonij quest. 4. punct. 11. numer. 2. vers. aduertendum est secundo, quibus adde Mari. Alter. dict. cap. 3. vers. tertio notandum, & Aloys. Ricci. d. resolut. 302. limit. 1. Nicol. Garcia dict. cap. 10. numer. 203. ubi resoluit dict. Constitutionem non comprehendere exercentes pollutionem extraordinariam, seu extra vas, sed solum exercentes copulam sodomiticam, quae tunc locum dumtaxat sibi vendicat quoties semen emittitur intra vas, de quo etiam *Teli. Zechi. in resp. casuum consil. casu 1. tit. de irregul. §. de irregularitate prouen. ex delicti qualitate, Fr. Emman. tom. 1. regul. quest. 30. art. 18. Campan. dict. cap. 22. num. 14.**

25. EXERCENTES. Verbum hoc iteratas requirit vices, ac frequentiam factumque ex usu quae

ſi continuato, prout etiam in terminis de quibus agimus probat Imper. in §. item lex Julia de adul. inſtit. de pub. indic. ibi item lex Julia de adulteris, quæ non ſolum temeratores alienarum nuptiarum gladio punit, ſed & eos qui cum maſculis nefandam libidinem exercere audent, ubi omnes verbum illud, exercere, intelligunt frequenti viũ, & quali ex conſuetudine. Clerici igitur prædictas penas non incurrunt ſi ſolum bis, vel ter hoc detestabile crimen commiſerint, niſi illud ex uſu continuato exerceant: ita Nauarr. in man. cap. 27. numer. 249. verſ. tertio dico, Mayol. lib. 5. cap. 43. numer. 3. Fr. Emman. in ſumm. par. 1. cap. 209. & quaſt. regular. tom. 1. quaſt. 30. artic. 19. Sayr. de cenſuris lib. 7. cap. 12. numer. 23. Auila eodem tractat. par. 3. diſputat. 4. dub. 7. Henric. in ſumma lib. 13. cap. 36. in comment. litt. N. & libr. 14. cap. 5. in commento litt. F. Marc. Anton. Genuſi. in praxi Archiepiſcop. cap. 67. Mari. Alter. diſt. cap. 3. verſ. ſed dubitari, Aloyſ. Ricc. diſt. reſoluit. 302. limit. 2. Franc. Lea in theſauro ſori eccleſ. par. 3. cap. 4. numer. 30. Petr. de Ledefm. in ſumm. par. 2. tract. 27. cap. 15. concluſ. 4. Modern. de iuriſdiſt. par. 2. cap. 16. Nicol. Garcia diſt. cap. 10. numer. 198. Campan. diſt. cap. 21. numer. 11. Bonacina de magno Matrimonij ſacramento quaſt. 4. puncto 11. numer. 2. verſ. aduertendum eſt primo, & ſayr. tom. 5. diſput. 31. ſect. 4. numer. 22. Emman. do Valle de incantat. & enſalm. ſect. 3. cap. 1. numer. 21. Aldrete de religioſa diſciplina tuenda lib. 2. cap. 15. §. 5. numer. 26. quamvis contrarium teneant Salzedo, & Ioann. de Vella, quos ſequitur Cenall. quaſt. 228. numer. 4. & nouiſſime Cherubin ſuper dictam Bullam Py r. ſchol. 2.

26 Non omnem exercentem obligat, & deuincit, ſed notorium tantum, non ita occultum, & ſolum de irreg. cap. 43. §. 2. numer. 4. Graſſis in deciſ. auren lib. 2. cap. 90. ſub numer. 13. Henric. lib. 13. cap. 36. in fine, Campan. diſt. cap. 22. numer. 12. notorium ſcilicet in foro exteriori, non autem interiori, vt reſoluunt Graſſis diſt. cap. 90. numer. 14. Stephan. de Auila par. 7. diſputat. 4. in vltimis verbis, Campan. diſt. cap. 22. numer. 13.

27 Clericus igitur propter huius criminis atrocitatem nullam incurrit ſuſpenſionem, vel irregularitatem, quandiu delictum eſt occultum, Nauarr. in man. cap. 27. numer. 249. Fr. Emman. in ſumm. par. 2. cap. 210. numer. 1. Lazar. de ſodomia numer. 3. Aldrete diſt. cap. 15. numer. 34. Henric. lib. 14. cap. 5. §. 1. Bonacina diſt. puncto 11. numer. 3. Campan. diſt. cap. 22. numer. 9. quamvis clericos nefandum hoc ſcelus perpetrantes ſuſpenſionem de iure contrahere ab ordinum executione, & ſi in eis miniſtrare, vel celebrare audent irregulares fieri à ſolo Papa diſpenſandos, etiam ſi occultum fuerit commiſſum, aſſerant Couarr. in Clem. ſi ſuſceſus par. 1. §. 1. numer. 6. Flor. in praxi crimin. can. par. 6. cap. 37. numer. 11. Canalean. Finz. deciſ. 13. incip. in hoc proceſſu ſub numer. 15. par. 5. Clar. §. ſodomia numer. 5. Franc. Marc. Delphin. deciſ. 687. incip. queritur. numer. 16. par. 2. Mari. Alter. diſt. cap. 3. à princip. contra eos enim eſt veterior opinio, quam etiam poſt & ſolum. Valent. Tolet. Petr. Ledefma. Auil. & alios, quos refert, ſequitur Nicol. Garc. diſt. cap. 10. num. 195.

28 Hinc ſit non videri ſodomitâ prohibitum Ordibus inſigniri, aut beneficia acquirere, ſi occultum ſit crimen, & nondum fuerit res deducta in iudicium. Achil. de Graſſis deciſ. vni. numer. 3. ſub tit. de penis, Campan. diſt. cap. 22. numer. 19. Si vero notorium ſit, & per conſequens infamis infamia iuris,

ad Ordines non poteſt promoueri, & inualida eſt collatio beneficij illa facta, iuxta reſoluta per Bonacina de cenſ. diſt. 7. par. 3. puncto 1. a num. 19. & quæ dixi ſupra allegat. præced.

29 ET BENEFICIO, &c. Verba hæc important priuationem beneficii ipſo iure, itaut ante ſententiam illa poſſint impetrari, retineri poſſunt tamen quouſque ſententia declaratoria intercedat, prout reſoluunt Lap. alleg. 16. incip. an valeat, & ibi Mandos. in addit. 1. & Bonac. de magno matrimonio ſacramento, quaſt. 4. puncto 11. numer. 2. in fine, & nota deciſ. 728. par. 3. lib. 3. diuerſ. Quaranta in ſumm. ſalutary verbo ſodomia, ad finem, Laert. Cherubin ad diſt. Conſtitut. Py r. ſchol. 1. optime Campan. diſt. cap. 22. numer. 10. ubi etiam aſſerit, quod tunc non eſt neceſſaria poſſeſſoris citatio, niſi cum peteretur inmiſſio in poſſeſſionem. Interim tamen non tenetur in foro conſcientiæ cedere beneficio, officio & dignitati, aut reſtituere fructus ante iudicis ſententiam: ita Bonacina diſt. puncto 11. numer. 2. verſ. Aduertendum eſt tertio. Qui enim commiſit crimen, ſeu delictum, propter quod incurrit penam priuationis beneficij ipſo iure, non amittit ſtatim titulum, ita vt teneatur in conſcientia illud dimittere ante declaratoriam iudicis ſententiam: ita Sabagum in cap. fin. de ſequeſtr. poſſeſſionis numer. 79. cum ſequentibus, Morla in emporio iuris par. 1. titul. 1. quaſt. 9. numer. 41. poſt Gutier. Henríquez, Fr. Emman. Molin. Azor. Sayr. Petr. de Ledefm. Gabr. Vaſq. Leſſ. & alios Nicol. Garcia diſt. cap. 10. numer. 8.

30 Epilſcopi cum conuiſtis de crimine nefando, & iuridice condemnatis nullo modo poſſunt diſpenſare, neque eos promouere ad Ordines, aut poſt promotionem, vt in illis poſſint miniſtrare, cum infamati iuridice de crimine enormi ipſo iure ſint irregulares, vt bene probat Nauarr. in ſuo man. cap. 24. numer. 248. in qua irregularitate ſolus Summus Pontifex poteſt diſpenſare, non autem alius Prælatuſ, vt reſoluit Ludovic. Miranda in man. Prælatorum tom. 2. quaſt. 8. concluſ. 1. ubi etiam aſſerit neque Religionum Prælatos facultatem diſpenſandi habere cum huiusmodi conuiſto de crimine nefando, nam propter enormitatem delicti, ac propter illius infamiam etiam propter ſcandalum, quod exinde aliis oriri, & generari poterat videndo ipſum celebrare, cuiusmodi irregularitas cenſetur Papæ reſeruata.

31 Cum itaque ſui natura peccatum hoc ſit grauiffimum, cumque frequentia creſcat, attentius procurare debent Conſollarij, vt tam abominabile facinus omnino extirpetur, ac proſuſ à fidelium etiam mentibus eradiceſcat, & radicitus euellatur, idque tum præſertim aſſequentur, ſi tum illud, tum aliud quodpiam peccatum carnis committentibus infligant ieiunia, diſciplinam, frequentique Confeſſiones, quin eius enormitatem exaggeret, videntes verbis illis, quibus, & D. Auguſtinus vitur in ſermone de vitio ſodomitico, quod ſcilicet à tanta immunditia Angeli fugiunt, ac demones etiam oculos claudunt. Superiores etiam maxime cauere, & inuigilare debent hoc impium ſcelus puniendo, ne malum hoc tanquam peſtis latenter ſerpat, & vires acquirat; opportune igitur occurrendum huic morbo eſt, ne late diſſeminatus multos funeſta contagione turpiter infeſciat, & Dei iuſtiſſimam iram prouocet.